

RUPASZOV TAMÁS
(TROTTEL ÉS TROTTEL RECORDS).

A JELEN ÉS A JÖVŐ MOZGAT.

RUPASZOV TAMÁS A MAGYAR ZENEI ÉLET EGYIK LEGAKTÍVABB SZEREPLŐJE. ZENEKARA, A TROTTEL A HAZAI PUNK LEGELSŐ HULLÁMÁVAL INDULT, HOGY AZTÁN A MŰFAJI MEGKÖTÉSEKET TELJESEN MAGA MÖGÖTT HAGYÓ, EKLEKTIKUS EGYÜTTESSÉ VÁLJON. MINDEZZEL PÁRHUZAMOSAN PEDIG KIADÓJÁVAL, AZ IDÉN HUSZONÖT ÉVES TROTTEL RECORDS-ZAL IS HASONLÓAN BEKATEGORIZÁLHATATLAN, FOLYAMATOSAN MOZGÁSBAN LÉVŐ, „STÍLUSHATÁROK NÉLKÜL BURJÁNZÓ VALAMIT” HOZOTT LÉTRE.

INTERJÚ CSADA GERGELY. FOTÓ LÉKÓ TAMÁS.

RupaszoV Tamás a kiadó jubileumát egy négyrészes punk- és hardcore-válogatással, a vinylen kiadott *Pajtás daloljunk* lemezorozattal ünnepli, mostanáig az első két rész jelent meg számos legendás felvétellel. Ugyan ennek apropóján ültünk le beszélgetni vele a hazai függetlenzenei színtéren meghatározó Trottel Records-ról, de persze sok minden más is szóba került az egykori punkszíntértől a jelenlegi underground kritikáján át a Krisztina-ügynökügyig – a teljes interjú a Recorder.hu-n olvasható.

A Trottel zenekar folyamatosan változó, mozgásban lévő felállásban és többször változott néven, az új évezredben már Trottel Stereodream Experience-ként lényegében a nyolcvanas évek eleje óta megállás nélkül aktív. Egyetlen állandó tagja a kiadót is vezető RupaszoV Tamás basszusgitáros, akinek megkerülhetetlenek az érdemei a nyolcvanas évek punk színtérének aktivizálásában és dokumentálásában. A zenekart még tiniként, saját elmondása szerint dogmakövető konzervatív punkként indító RupaszoV azután kezdett nyitni új műfajok felé, hogy a Trottelről szóló külföldi kritikák „elkezdték mindenféle zenekarokat emlegetni. Olyanokat, amiket én nem is hallgattam. És aztán egyre több stílust kevertek bele, hetvenes évekbéli cseh jazzt például. Mondom, mi a faszom az a hetvenes évekbéli cseh jazz? Soha nem hallgattam olyat. És akkor megismerkedtem vele. Emlegették a hetvenes évekbéli progresszív zenéket, hatvanas évek végi pszichédéliát satöbbi. Abba is belehallgattam és akkor eljutottam oda, hogy elkezdtem mindent hallgatni.” A mindent ez esetben nem nagy túlzás, RupaszoV Tamásék a korai punktól a hardcore-on és anarchopunkon át az egyre inkább kísérletező, népzenei elemeket, funkot is magába foglaló folyamatzenéig jutottak. „Nekem, meg azoknak akikkel játszottam, nem volt stílusprioritásunk.

Karakterek összeállnak, van egy hangszerpark, van egy energia és akkor abból lesz valami produktum, ami az életünknek azt a szakaszát öleli föl” – mondja erről az eklektikusságról a zenekarvezető. A Trottel a különböző formációkkal és lemezanyagokkal a nyolcvanas évek végétől kezdve rendszeresen turnézik szerte Európában, szerves része a kontinens underground zenei életének. Itthon pedig 1986-ban egy sokszorosított kazettakiadvánnyal (ez volt az első *Pajtás daloljunk* válogatás) afféle szamizdatkiadóként, zeneterjesztőként (első magyar független, csináld magad „lemezcéggként”) indult a Trottel Distribution, ami 1992-től lett ténylegesen is cégszerű vállalkozás és Trottel Records.

Május 5-én kinyitott a Fekete Lyuk, két órára. Újra be lehetett járni a helyet, ami sokak számára legendás és meghatározó helyszín volt. A Trottel története is sok ponton kapcsolódik hozzá. Te ott voltál ezen az eseményen?

Láttam, hogy megnyílik, de én amúgy elég antiszociális vagyok, úgyhogy nem nagyon járok ilyen rendezvényekre. De egyébként meg két nappal azelőtt voltam ott. Éppen csinálnak a kilencvenes évek magyar punkjáról egy dokumentumfilmet és annak kapcsán volt ott egy interjú velem. Ott vettük fel a Lyuk előtt, de már

a festés sincs fent a falon, meg igazság szerint semmi nincs ott. Azt a helyet most a Biblia Szó Egyház uralja, és miután az ember bemegy a művházba és ott egy nagy tacepao fogadja, na úgy már a Lyukba nem akarsz lemenni, érted.

Csak arra lettem volna kíváncsi, hogy neked ez mennyire fontos, egyrészt maga a Fekete Lyuk-történet, másrészt pedig maga a nosztalgiazás.

Én hajlamos vagyok nem nosztalgizálni, tehát inkább a jelen meg a jövő az, ami mozgat. De épp a Fekete Lyuk kapcsán jutott eszembe most, hogy ott voltam, hogy végül is a Trottel Records majdnem ott alakult. Nem ott született meg az elképzelés, de ott lett a Trottel Records-ból cég. Olyan értelemben, hogy eredetileg én igazi underground módon egy nonprofit egyesületet akartam csinálni. Mivel azelőtt illegális szamizdatkiadó voltunk, az papír nélkül ment a rendszerváltás előtt, és amikor legalizálni kellett a történetet, vagyis legalizálni akartam, akkor nonprofit formában szerettem volna megtenni, mint amilyen egy rendes underground kiadó. És akkor egy részeg éjszakan ott a Lyukban győztek meg, hogy ez örület, minek csinálnék én nonprofit egyesületet. Az ezernyi okból nem praktikus, ha az ember lemezeket ad meg vesz és csináljak inkább

céget. Na így lett majdnem pontosan huszonöt éve, 1992. május 10-én a Trottel Records-ból gazdálkodó szervezet nem pedig nonprofit egyesület. Azóta is ez a nonszensz kettősség uralja a helyzetet, hogy az ember úgy próbál meg kereskedni, hogy közben a mentalitása nem konform.

A kiadó szamizdatkorszaka is elég esetlegesen kezdődött. Egyszerűen szerettek volna egy válogatást a magyar punkszíntérről.

Igen, belekerültünk ebbe az iszonyatos csináló magad európai punkmozgalomba, és annyira lelkesítette az embert, hogy akarta csinálni. Elkezdtük ezeket a válogatássorozatokot, a *Pajtás daloljunk* kazettákat, amivel a saját színterünk zenei életét örökítettük meg. Végül is ebből nőtt ki magát a dolog, utána elkezdtünk külföldi válogatásokat terjesztetni Magyarországon, küldözgettünk ide-oda, kaptunk rengeteg anyagot. Aztán utána elkezdtünk fanzine-t is csinálni hozzá. Aztán külföldiek broszúráit fordítottuk le magyarra. Ami engem lelkesített ebben az egészben en bloc – túl azon, hogy tizennégy éves korom óta pengetem a basszusgitárt –, abban benne van a teljes tevékenység, a szervezés, a nyomda, csinálom a lemezeket, a kazettákat. Én nem vagyok zenész ilyen értelemben, hanem zenélék is, és mellette csinálom ezer más dolgot, ami szintúgy érdekel.

Volt olyan pont a kiadó életében, amikor azt érezted, hogy most már olyan méretűre nőtt, ami túl nagy energiákat emészt fel?

Ezek azért hullámokban változnak szerintem. Az első ilyen év a nyolcvanas évek vége volt. Ez annak tudható be, hogy hatalmas volt az igény, és volt egy nagy nyitás a közönség részéről Magyarországon is, meg egyébként a külföld részéről is felénk. Akkor már nem kétkazettás magnókkal sokszorosítottunk otthon, hanem ilyen-olyan segítséggel nyomtuk a kazettákat. Mivel nem voltunk hivatalosak, valaki gyártott nekünk, de akkora mennyiség kellett, hogy már nem tudtuk feketén csinálni. Aztán az is probléma volt, hogy feketén terjeszteni se tudtuk. Abban az időben egész jó kis alternatív hálózat alakult ki, csomó magyar városban csináltak arcok ilyen kis terjesztőket, árulták egymás kazettáit, lemezeit. Tehát volt egy színtér, de a dolog kinötte magát. A Fekete Lyukban ötszáz-ezer ember között volt a napi látogatottság éveken keresztül. Ismeretlen együttesre is elmentek négy százan. Volt egy olyan érdeklődés, egy olyan színtér, aminek kellett a hangzóanyag, ezt feketén már nem nagyon lehetett tovább csinálni. Ráadásul nekünk a Trottelrel külföldön is megjelentek lemezeink, de azokat nem tudtuk hivatalosan behozni. Csempészget-

tük át, vagy mások nekünk százasaival a határon. Ez is haladt felé, hogy ezt így nem mehet tovább.

A zenélés és a kiadó mellett egy időben szerveztél egy apró fesztivált és kreatív tábor is Zenélő Tanya néven. Ilyenkor felmerül a különböző típusú támogatások szerepe, hiszen van egy plafon, ameddig még önerőből lehet valamit csinálni...

... Igen, gyerektábor meg ingyenes fesztivált semmiből nem lehet csinálni. Csomó mindent lehet semmiből, de ezt effektíve nem. Ingyenes fesztivált semmi támogatással még zenélő tanyán se lehet megcsinálni, kell egy minimális költség.

Anélkül, hogy direktben politizálnánk, mennyire nehéz itthon a bürokratikus intézményrendszerben támogatást szerezni ilyen célokra?

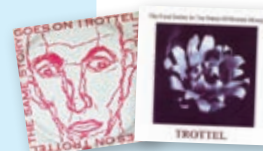
Ehhez nem kell politizálni. Én azt gondolom, hogy az undergroundnak – már régóta ezt gondolom – nem a politika a problémája, hanem hogy a közönség kivonult mögüle. Ez ugye egy kiadó esetében azt jelenti, hogy a közönség inkább vásárolja a mainstreamet és inkább megy olyan fesztiválokra, ami mainstream. Egy Zenélő Tanya vagy más ingyenes fesztivál szervezése esetében ez úgy nyilvánul meg, hogy a kedves közönség reklámál, hogy drága ott a helyszínen minden és annak ellenére hogy belépő sincsen, húzza a száját. De egy hét múlva látod a Szigeten heti karszalaggal, naponta bebaszni. Volt egy pont a kilencvenes években, amikor az underground és a mainstream kicsit összefolyt. Ez abban is megmutatkozott, hogy Trottel Records-hoz köthető együttesek játszottak a Sziget nagy-színpadán, volt hogy egy évben kettő, három is. Gondolok itt a Másfélre, a Korai Örömrre, az Animára, a VHK-ra. Manapság már nem ez van, hanem egyre inkább az, hogy ami underground, az ide, ami mainstream, az meg oda és a kettő közti ugródeszka kiesett. Viszont az undergroundban a közönség – Magyarországon legalábbis – egy kicsit kiállt a dolog mögül. Ez azt jelenti, hogy nem tudatosan támogatja a színteret. Azt várnám el egy tudatos underground közönségtől, hogy értse meg, hogy ez kell. De ezt szerintem húsz évvel ezelőtt se nagyon értette a közönség, mert a Fekete Lyukban is leginkább ilyen nyafogós fogyasztó volt a közönség karaktere, mint tudatos underground. Aztán lehet, hogy ezt nem is lehet elvárni a közönségtől, csak nekem vannak ilyen külföldi tapasztalataim, ahol ezek létező dolgok, hogy a színtér támogatja a zenekarait, a kiadót, a rádiót.

Visszatérve az aktualitásokra, a kiadó huszonötödik évfordulójára folytatod a *Pajtás daloljunk*-sorozatot, ezúttal vinylen jelenik meg a magyar punkból az, ami korábban ebben a formátumban soha. Hány kiadványt tervezel?

Négyet. Három punk és egy hardcore a nyolcvanas évekből. Nem ez lett volna a jubileumi kiadványsorozat, de most már nagyon úgy néz ki, hogy ez lesz. De nem baj, mert romantikus meg szép is.

Keretbe foglalja az elmúlt negyed századot.

Igen, de azért én kicsit behatárolónak érzem. Szerettem volna, vagyis szeretnék egy Trottel Records válogatást, ami nemcsak a nyolcvanas évek punkját, hanem az elmúlt huszonöt év mindenfajta stílusát átfogná. De egyrészt nem engedhettem meg magamnak, hogy megcsináljam, másrészt meg így, hogy most már belesodródtam ebbe a *Pajtás daloljunk* sorozatba, a kettőt nem is tudnám egyszerre megvalósítani. Mondjuk nem is tudom, hogy mekkora lenne rá az érdeklődés. Nagyon szerettem volna egy folkos vinylt is a Trottel Records vonatkozó kiadványaiból, de hát aztán lehet, hogy ahogy telik az év, még bátrabb leszek. *(nevet)*

TROTTLE ÉS TROTTLE RECORDS

/ A Trottel már korai dalaival kilógott kissé a színtérről, komplexebb volt a megszólalása, ami az első kiadványok idejére egészen crossover lett punk-, hardcore-, rock-, jazz-elemekkel, rengeteg váltással. Első időszakát tökéletesen foglalja össze az 1991-es dupla *The Final Salute In The Name Of Human Misery*, de a későbbi, egyre progresszívebb, pszichedelikusabb, majd elektronikusabb, aztán folkosabb lemezei is erősek. Rupaszov később PaprikaPaprika néven power folk triót is alapított. A Trottel Records huszonöt évvel ezelőtti első kiadványa a szintén remek 1992-es Trottel-LP, a *The Same Story Goes On* volt, majd – retrospektív kazetták [CPG, Marina Revue – itt szintén basszusozott Rupaszov] mellett – jöttek sorban a kilencvenes éveket meghatározó underground együttesek albumai, főleg kazettán, műfaji korlátok nélkül [Leukémia, C.A.F.B., Wei Wu Wei, Korai Öröm, Másfél, Hideg Roncs, Anima, Liquid Limbs, Slogán, VHK, Persona Non Grata stb.]. 2010-ben Folkbeats néven alkiaadó is indult.